

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş:11.03.2019 ✓Accepted/Kabul: 26.03.2019

DOI: 10.30794/pausbed.538273

Araştırma Makalesi/ Research Article

Savaş Yavuzçehre, P. ve Keysan, C. (2019). "Yeni Büyükşehir Belediyesi Yapılanmasında Kent Merkezine Uzaklık İle Yerel Hizmetlerden Memnuniyet İlişkisi: Denizli Örneği", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 36, Denizli, s.311-333.

YENİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YAPILANMASINDA KENT MERKEZİNE UZAKLIK İLE YEREL HİZMETLERDEN MEMNUNİYET İLİŞKİSİ: DENİZLİ ÖRNEĞİ*

Pınar SAVAŞ YAVUZÇEHRE** Cem KEYSAN***

Özet

6360 sayılı Kanun ile değişen büyükşehir belediye yapılanmasında idari yapıda ve belediye hizmet paylaşımlarında önemli değişimler yaşanmıştır. Çalışmanın amacı Denizli Büyükşehir Belediyesi'nin sınırları içerisinde yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan halkın; Denizli Büyükşehir Belediyesi'nden aldığı hizmetlerden memnuniyet düzeylerini araştırmaktır. Eski belde belediyelerinin Denizli Büyükşehir Belediyesi'ne olan uzaklıklarının, Denizli Büyükşehir Belediyesi'nden alınan hizmetlerin memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektedir. Çalışmanın kapsamı Denizli ili genelindeki 68 eski belde belediyesinden örneklem olarak alınan 24 eski belde belediyesidir. Çalışmada, 24 eski belde belediyesinde saha araştırmasıyla elde edilen veriler uzaklık kriteri bağlamında incelenmektedir. Bu kapsamda 2017 yılında 380 kişi ile anket ve alanda gözlem yapılmıştır. Sonuçta, Denizli il merkezine daha yakın mesafede yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk Denizli Büyükşehir Belediyesi'nin sunduğu hizmetlerden daha çok memnundur. Dolayısıyla eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine uzaklığı arttıkça yerel halkın Denizli Büyükşehir Belediyesi'nin sunduğu hizmetlerden memnun olma düzeyleri azalmaktadır.

Anahtar Kelime: 6360 sayılı Kanun, Halkın Yerel Hizmetlerden Memnuniyeti, Denizli, Belde Belediyeleri, Denizli Büyükşehir Belediyesi.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE DISTANCE TO THE URBAN CENTER AND THE SATISFACTION FROM LOCAL SERVICES IN THE ARRANGEMENT OF NEW METROPOLITAN MUNICIPALITIES: THE CASE OF DENİZLİ

With the Law no. 6360, there were significant changes in administrative structure and municipal service sharing in the municipal structure. In this study, the satisfaction level of the people living in the old sub-district municipalities, which are located in the boundaries of metropolitan municipality, are investigated in the scope of service delivery to the local people, and the effect of the distance, which is from sub-district municipalities to Denizli Metropolitan Municipality, on the satisfaction levels of services offered by Denizli Metropolitan Municipality is analyzed. The scope of the study is 24 old sub-district municipalities, which were taken as sample from 68 old sub-district municipalities in Denizli province. In the context of the study, the data obtained by the field survey in 24 sub-district municipalities are examined in the context of the distance criterion. In this context surveys and field observations were conducted with 380 people in 2017. As a result, the local people living in the old sub-district municipalities, which are closer to the city center, are more satisfied with the services provided by Denizli

* Bu makale, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Doç. Dr. Pınar Savaş Yavuzçehre danışmanlığında Cem Keysan tarafından yazılan "6360 sayılı Yasanın Uygulama Sürecinde Denizli'de Belediye Hizmetlerinden Memnuniyet Algısı: Eski Belde Belediyeleri Üzerinden Bir İnceleme", isimli yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, DENİZLİ.

e-posta: pyavuzcehre@pau.edu.tr (orcid.org/ 0000-0001-7726-1119)

*** Doktora Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, DENİZLİ.

e-posta: keysan_17@hotmail.com (orcid.org/0000-0003-4283-4348)

Metropolitan Municipality. Therefore, as the distance of the old sub-district municipalities to Denizli city center increases, the level of being satisfied with the services provided by Denizli Metropolitan Municipality is decreasing

Key Words: *The Law No.6360, Citizen Satisfaction of Local Services, Denizli, sub-district municipalities, Denizli Metropolitan Municipality.*

GİRİŞ

Ülkemizde hızlı kentleşme sürecinin yaşanması ile orta ölçekli pek çok kentin büyükşehir belediyesi olma beklentileri de artmıştır. Beklentilerin karşılanmasının önündeki en büyük engel 2012 yılına dek 5216 sayılı Kanun'un büyükşehir belediyesi kurulmasını zorlaştıracak nüfus ölçütü düzenlemesi olmuştur. Nüfus ölçütüne yönelik olarak gerçekleştirdiği yenilik ve ölçek yaklaşımları gibi değişimlerle; 6360 sayılı Kanun¹ 2012 yılında kabul edilmiş; 2014 yılında ise yürürlüğe girmiştir (Adıgüzel ve Tek, 2014: 74). 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye'de büyükşehir belediyesi statüsüne sahip belediye sayısı 30'a ulaşmıştır.² Ayrıca 6360 sayılı Kanunla birlikte büyükşehir belediyesinin sınırları il mülki sınırları, ilçe belediyesinin sınırları da ilçe mülki sınırları olarak değişmiştir. Bu değişimlerin sonucu olarak da büyükşehir belediyelerinin ve ilçe belediyelerinin yetki ve hizmet alanları genişlemiş, yetki ve hizmet paylaşımlarında da değişimler yaşanmıştır.

6360 sayılı Kanunun gerekçesinde geniş ölçek vurgusu ayrıntılı olarak yer almaktadır. Kanunun gerekçesinde "küçük ölçekli yönetimler", "büyük ölçekli yönetimler" ve genel olarak "geniş ölçek yaklaşımı" vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda; küçük ölçekli yerel yönetimler için; sanayileşme, ulaşım ve çevre gibi artan sorunların mevcut yönetim yapısıyla çözülmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bunun nedeni olarak; hizmet üretme kapasitelerinin düşüklüğüne ve yeterli mali kaynakların eksikliğine dikkat çekilmiştir. Bu sebeple de kaynakların etkin ve yerinde kullanılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. Diğer yandan, büyükşehir sınırları içinde yer alan yerel yönetimlerin yaptıkları küçük ölçekli planlar vurgulanmış; bu planların geniş bir çerçeve içinde bütüncül olarak tüm büyükşehir bölgesini kapsayan ve makro politikaları belirleyen bir çerçeve içinde ele alınmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır. Bunun için de büyükşehir yapılanmasına ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Küçük ölçekli yerleşim birimlerinin yanında; büyük ölçekli yerleşim birimlerinde de ciddi yönetim sorunlarının yaşandığına dikkat çekilmiştir. Belli bir kentsel/coğrafi alanda çok sayıda yerel yönetim biriminin yetkili olmasının planlama ve koordinasyon sorunlarına neden oluşturduğu belirtilmiştir. Bu durumda ölçek ekonomisinden yeterince yararlanılamamakta; hizmetlerin sunumunda kaynak israfı olduğu vurgulanmaktadır. Yönetim, planlama ve koordinasyon açısından optimal ölçekte hizmet üretecek güçlü yerel yönetim yapılarına ihtiyaç duyulmasının nedenleri bu şekilde gerekçelendirilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise ölçek yaklaşımıyla; büyükşehir alanında sunulan hizmetlerin tek merkezden yürütülmesi ile yerel kamusal hizmetlerde kalite, koordinasyon ve etkinliğin yükselmesi beklenilmektedir. Belediye sınırlarının, il mülki sınırı olacak şekilde genişletilmesi ile daha az kaynak ile daha çok ve daha kaliteli hizmetin sadece il merkezine değil ilin geneline sunulmasının mümkün hale gelebileceği öngörülmektedir.

6360 sayılı Kanun hakkında mali özerklik, hizmette yerindenlik, hizmet memnuniyeti, yerel özerklik ve daha birçok konuda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak büyükşehirlerde yaşayan ve dönüşümden etkilenen (eski belde belediyelerinde veya köylerde) vatandaşların dönüşüm hakkındaki görüşlerini içeren geniş kapsamlı çalışmalar sınırlı sayıda kalmıştır. Çalışmanın konusunu oluşturan belde belediyeleri; "mahalleleriyle birlikte belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı oldukları ilçenin belediyesine" katılmıştır. Bunun sonucunda da; "büyükşehir belediyesinde yer alan toplam 1076 belde belediyesinin kamu tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür" (MİGM, 2013: 1-12). Diğer önemli düzenleme, büyükşehir belediyesi olmayan illerde, "nüfusu 2000'in altında olan 502 belde belediyesinin" kamu tüzel kişiliği kaldırılarak köye dönüştürülmesidir³.

6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana geçen sürede eski belde belediyelerinin sayısının azaltılması, bir başka ifadeyle kamu tüzel kişiliklerinin kaldırılması yerel halk arasında güncel tartışmalardaki

1 "On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"06.12.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca 6447 sayılı Kanunla; Ordu ili de büyükşehir kapsamına alınmıştır.

2 6360 sayılı Kanunla, "Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu" illerinde büyükşehir belediyeleri kurulmuştur.

3 Diğer taraftan toplam 16.082 köyün kamu tüzel kişiliği de kaldırılmış ve en yakın ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanmışlardır.

varlığını sürdürmeye devam etmektedir. 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle yerel yönetim birimlerinin sayılarında ciddi azalışlar meydana gelmiştir. Toplam 1578 belde belediyesi ve 16544 köyün (MiGM, 2013: 13) tüzel kişiliği kaldırılmış mahalleye dönüştürülmüştür. Bu sebeplerle yerel kamusal hizmet sunumunun niteliğinin artması, daha etkin ve verimli bir yönetsel yapının inşa edileceği konusundaki tartışmalar; özellikle hizmet paylaşımına bağlı olarak; hizmet yetkisi elinden alınan 1.578 belde belediyesi özelinde yoğunlaşmaktadır.

Yerel yönetimler sistemi içerisinde yer alan çok sayıdaki eski belde belediyelerinin başlıca sorunları şu şekilde sıralanabilir: i) kaynak israfı, ii) gelir yetersizliği, iii) kapasite sorunları, iv) personel eksikliğidir. Bu gerekçeler ile eski belde belediyelerinin idari yapıda bürokrasiyi ve kırtasiyeciliği artırarak hizmet sunumunda hantallığa neden olduğu genel kabul görmektedir. Etkin hale getirilmek istenilen sistem tek merkezden, optimal hizmet sunumu doğrultusunda ve ölçek ekonomisi yaklaşımıyla belediye hizmetlerinde; etkinlik, hızlilik, uyum ve verimlilik artışlarını hedeflemektedir.

Yönetsel yapı içerisinde farklı nedenlerden dolayı yıllarca yeterince hizmet alamayan bu eski belde belediyelerinin; kaynak yetersizliği içerisinde hizmet sunumunda ve kalkınmaya yönelik yatırımlarda yeteri kadar başarılı olduklarını söylemek mümkün değildir. Bu nedenle de hizmet paylaşımında ağırlığın büyükşehir belediyesine verilmesi daha iyi hizmet imkânlarının oluşması anlamına gelip gelmediği tartışılmaya devam etmektedir. Bu tartışmalar hizmetin tüketildiği yer; hizmetin üretildiği merkezden uzaklaştıkça; hizmet memnuniyetine etki edebilecek bazı değişkenler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

6360 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce kanun kapsamında olan il ve ilçe mülki sınır çizgilerinde değişikliklerin yapılmamasına bağlı olarak, kamu tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen belde ve köylerin; il ve ilçelere katılımında veya birleştirilmelerinde idari bağıllık düzenlemeleri de yapılmamıştır. Özellikle eski belde belediyelerinin büyükşehir belediye merkezinden veya ilçe merkezinden uzak kalmaları ölçek ekonomileri yaklaşımında ciddi eleştirilerin yapılmasına da neden olmuştur. Dolayısıyla hizmet sunumu kapsamında; büyükşehir belediyelerinin sınırları içerisinde yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan halkın; büyükşehir belediyesinden aldığı hizmetlerin memnuniyet düzeyleri ve eski belde belediyelerinin büyükşehir belediyesine olan uzaklıklarının; hizmet memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisi çalışmanın konusunu oluşturmuştur.

Çalışmada, 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle ulusal çapta ve özelde Denizli ilinde idari ve hizmet sunumunda meydana gelen değişimlerden bahsedilmektedir. Son bölümde ise Denizli ili genelindeki eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın, Denizli Büyükşehir Belediyesi'nden⁴ aldığı hizmetlerin memnuniyet düzeylerini ölçen anket çalışmasının istatistiki sonuçları ve bulguları tartışılmaktadır.

1. 6360 SAYILI KANUN SONRASINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİMLER ve DENİZLİ KENTİNE ETKİLERİ

6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte; Türkiye'de 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu başta olmak üzere birçok kanunda değişiklikler meydana gelmiştir. Kanunla büyükşehir belediyesi olmak için il sınırlarında asgari 750.000 nüfus şartı getirilmiştir. Ayrıca 6360 sayılı Kanunla, (3030 ve 5216 sayılı Kanunlara nazaran) büyükşehir belediyesi statüsünü elde etmek kolaylaşmıştır. Diğer taraftan ise 6360 sayılı Kanun yeni bir büyükşehir belediyesi kanunu değildir. Ancak en büyük ve en önemli değişimleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu üzerinde gerçekleştirmiş ve bu değişimler belediye sisteminde yapısal dönüşümler yaratmıştır (Özgür ve Savaş Yavuzçehre, 2016: 911-919; Savaş Yavuzçehre, 2016: 306). Bu noktada il sınırında hizmet üretecek büyükşehir belediyesi modelinin; büyükşehir belediyelerinin sahip oldukları mevcut farklı özellikteki il şartlarını tek tipleştirdiği söylenebilir. Nitekim bu farklı ölçekteki; aynı zamanda birbirinden çok farklı coğrafi ve nüfus özelliğindeki 30 il aynı kanuna tabi tutulmuştur. Büyükşehir belediyesi için gereken nüfus ölçütü il sınırında aranmamış olsa; 6360 sayılı Kanunla büyükşehir olan iller içinde sadece Şanlıurfa'da büyükşehir belediyesi kurulabilecek idi.

6360 sayılı Kanunla büyükşehirlerdeki il özel idareleri kaldırılarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) kurulmuş; 30 ildeki bütün köylerin ve beldelerin çok büyük kısmının tüzel kişiliği kaldırılarak bunlar bağlı buldukları ilçenin mahallesi hâline dönüştürülmüş; az sayıda belde belediyesi ise komşu yerleşimleri de bünyesine alarak ilçe statüsüne kavuşturulmuştur. Mücavir alan düzenlemesine (13. md) son verilmiş; bu otuz

⁴ Denizli Büyükşehir Belediyesi çalışmanın bundan sonraki aşamalarında DBB olarak kısaltılacaktır.

ilde, il sınırları içinde kalan bütün ilçe belediyeleri büyükşehir ilçe belediyesi olmuş, birlikler kaldırılmıştır (MİGM, 2013: 1-12).

Diğer taraftan mülki sınırlar ile belediye sınırlarının örtüştürülmesi büyükşehir belediyelerinin hizmet alanını genişletmiştir. Yeniden yapılandırılma sürecinde imar ve planlama hizmetleri başta olmak üzere açıklanan bu hizmet sunumuna ilişkin düzenlemeler; yerel yönetimlerin; yetki-görev ile hizmet alanlarının değiştirilmesine neden olmuştur. Ayrıca büyükşehir belediyeleri özelinde yerel kamusal hizmetler için üretilen mekânsal yapı da yeniden belirlenmiştir. Dolayısıyla da bu değişimlerin sonucuna bağlı olarak yerel kamusal hizmetlerden sorumlu tutulan büyükşehir belediyelerinin kurumsal yapısında yeni yapılanmalara gidilmiştir (İzci ve Turan, 2013: 119-120). Tüm bu idari değişiklikler ile hizmetlerin halka en yakın birimler tarafından sunulması gerekliliği, hizmette yerindenlik anlayışından uzaklaşmıştır. Öyle ki bu durum 1992 yılında onayladığımız Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartnamesinin temel felsefesine (subsidiarity) de aykırılık taşımaktadır.

Su, kanalizasyon, imar, fen işleri, alt yapı hizmetleri, ulaşım, sağlık ve çevre hizmetleri gibi geniş boyutlu eşgüdüm ve bütünlük içermesi gereken hizmetlerin planlanması ve uygulanmasında Çelikyay'a göre (2014: 12) eski belde belediyeleri başarı sağlayamamıştır. Bu nedenle de "il sınırı içerisinde bütünleştirilmiş" yerel yönetim birimleri arasında kaynakların etkin, adil ve eşit kullanılması son derece önemlidir. En azından uzun yıllardır hizmet alamayan eski belde belediyelerinin hizmet alabilme imkânları oluşmuştur.

6360 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce kanun kapsamında olan il ve ilçe mülki sınır çizgilerinde değişikliklerin yapılmamasına bağlı olarak, kamu tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen belde ve köylerin; il ve ilçelere katılımında veya birleştirilmelerinde idari bağlılık düzenlemeleri de yapılmamıştır. Özellikle eski belde belediyelerinin; büyükşehir belediye merkezinden veya ilçe merkezinden uzakta kalmaları "ölçek ekonomileri" yaklaşımında ciddi eleştirilerin yapılmasına neden olmuştur.

Güler (2012) bu bağlamda il mülki sınırında kurulan belediyelerde hizmet sunumunda yaşanabilecek "yönetimsel aksamalara" dikkat çekmekte, belediye yönetiminin uygulama sahasının kentsel yerleşim mekânları olduğunu belirtmektedir. Çukurçayır ise (2014) aynı doğrultuda belediye yönetiminin kırsal alanı kapsamaması gerektiğini savunmaktadır. Sınırları siyasi ve idari ölçütlerle belirlenen mülki yönetim ile sınırları yerel nitelikteki hizmetler ölçütüne göre belirlenen mahalli yönetiminin, hizmet ve yönetim ölçütlerinin birbirinden farklı olduğuna dikkat çekmektedir.

Aksu'ya göre ise (2012: 9) bu durum hizmetin yerinden sunulması diğer bir ifadeyle belediye hizmetlerinin en yakın birimler tarafından sağlanmasına aykırılık oluşturmaktadır. Belde belediyelerinin kapatılması ile ilçe belediyelerinin; büyükşehir belediyelerinin "tahakkümü altına alınabileceği" konusundaki tehlikeye dikkat çekmekte; demokratik katılımı ve seçmen denetimini etkisizleştirme durumunun ortaya çıkabileceğini belirtmektedir.

1.1. 6360 sayılı Kanunla Denizli İlinde Meydana Gelen İdari Değişimler

Denizli ili 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi statüsüne sahip olmuş; Denizli il belediyesi de büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

Tablo 1: 6360 sayılı Kanunla Denizli Büyükşehir Belediyesine Bağlanan Mahallelerin Eski İdari Statüleri

Kamu Tüzel Kişiliği Kaldırılan ve Mahalleye Dönüştürülen	
Eski Belde Belediye Sayısı	68
Kamu Tüzel Kişiliği Kaldırılan ve Mahalleye Dönüştürülen	
Eski Köylerin Sayısı	359
6360 sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası İlçelerin Merkez Mahalle Sayıları	196
Denizli Büyükşehir Belediyesine Bağlı Toplam Mahalle Sayısı	623

Denizli ilinde büyükşehir belediyesi statüsü ile birlikte; 19 tane büyükşehir ilçe belediyesi ve 623 mahalle DBB'ye bağlı birimler olmuştur. Ayrıca Denizli ilinde, DBB dâhil toplam belediye sayısı 20'ye ulaşmıştır. Dolayısıyla Denizli ilinde 6360 sayılı Kanun sonrası, DBB'den ve 19 ilçe belediyesinden oluşan ikili bir yapılanma ortaya çıkmıştır.

6360 sayılı Kanunla en önemli değişimler idari ve yönetsel yapılanma üzerinde gerçekleşmiştir. 6360 sayılı Kanunla⁵ Denizli ilinde "Merkezefendi" ilçesi ve aynı adla ilçe belediyesi kurulmuştur. Akköy ilçesinin ismi ise Pamukkale olarak değiştirilmiştir. Akköy ilçesinin kamu tüzel kişiliği kaldırılmamış, Denizli il merkezindeki "bazı mahalleler, köy ve belediyelerin ilçeye dâhil edilmesiyle" birlikte sınırları genişletilmesi sonucu bir merkez ilçe konumuna getirilmiştir. Diğer yandan Akköy'ün kamu tüzel kişiliğinin kaldırıldığını Pamukkale ilçesinin baştan kurulduğunu savunanlarda bulunmaktadır.

DBB'nin kurulmasıyla birlikte ilin kırsal bölümündeki hizmetlerden sorumlu olan il özel idaresinin tüzel kişiliği de kaldırılmıştır. Valilik yönetimi altında YİKOB kurulmuştur. İlçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan; köy, belde belediyeleri, bucak ve bucak teşkilatlarının kamu tüzel kişilikleri de kaldırılmıştır. Köyler mahalle, eski belde belediyeleri ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır. Denizli'de 68 belde belediyesi, 60 köy ve 299 tane orman köyü olmak üzere toplam 359 tane yerleşim biriminin kamu tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür.

Akköy ilçesi ile Pamukkale Belde Belediyesi 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle mahalleye dönüştürülmüştür, Pamukkale İlçe Belediyesine bağlanmıştır. Dolayısıyla Pamukkale ilçesinin kurulması; ilçe ve mahallenin aynı adları taşımalarına neden olmuştur. Bu durum ülkemizde aynı adla hem ilçe isminin (Pamukkale ilçesi) hem de mahalle (Pamukkale Mahallesi) isminin kullanılmasının tek örneğini oluşturmaktadır.

1.2. 6360 Sayılı Kanunla Denizli İli Özelinde Hizmet Sunumunda Meydana Gelen Değişimler

Denizli ilinin büyükşehir belediyesi statüsü alması ve bu doğrultuda da DBB'nin sınırının il mülki idare sınırı olmasıyla birlikte hizmet ve faaliyet alanı 11.862 km²'ye ulaşmış⁶; hizmet alanı genişlemiş ve dolayısıyla da hizmet yükü artmıştır. Bir başka deyişle; 6360 sayılı Kanun, DBB'nin hizmet sınırını Denizli il mülki idare sınırı olarak değiştirmiştir. Ayrıca 19 ilçe belediyesinin hizmet sınırı da ilçe mülki sınırları olmuştur. Dolayısıyla Denizli ili içerisinde yer alan yerel nitelikli kamusal hizmetlerin gerçekleştirilmesinden sorumlu iki farklı yerel yönetim birimi ortaya çıkmıştır. Bu birimler:

- Denizli Büyükşehir Belediyesi,
- 19 tane Büyükşehir İlçe Belediyesidir.

6360 sayılı Kanunun gerekçesinde de düzenlenen ölçek ekonomisi yaklaşımıyla hedeflenen daha etkin, daha hızlı ve büyük hizmetler için de yetki paylaşımında kapsamlı değişimlere gidilmiştir. DBB ile büyükşehir ilçe belediyeleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyelerindeki mevcut yetki ve görevlerine sahip olmaya devam edeceklerdir. Ancak yukarıda açıklama bağlamında 6360 sayılı Kanunla -(geçici mad. 1-8)- ilçe belediyeleri kendilerine tanınan bazı hizmetleri DBB'ye devretmişlerdir. DBB'nin ilçe belediyelerinden devraldığı hizmetler: itfaiye, su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertarafı, ulaşım, yolcu ve yük terminali, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık hizmetleridir. 6360 sayılı Kanun ilçe belediyelerinin doğrudan devrettiği hizmetlerin yanında, büyükşehir belediyelerinin; meclis kararıyla ilçe belediyelerine yine doğrudan devredebileceği ya da birlikte yapabilecekleri hizmetler de net olarak belirlenmiştir.⁷ Bu bağlamda Denizli ili özelinde DBB'nin ilçe belediyelerine devrettiği hizmetler "mezbaha", "temizlik" ve "adres ve numaralandırma" hizmetlerinden oluşmaktadır. DBB meclis kararıyla "terminal ve otopark" ile "mezarlık" hizmetlerini ilçe belediyelerine devretmemiştir. Dolayısıyla DBB'nin ilçe belediyeleriyle birlikte yapma kararı aldığı hizmet türü bulunmamaktadır.

⁵ 6360 sayılı Kanunun 2. maddesinin: "İlçe kurulması ve sınırların belirlenmesi" başlığının 4. ve 5. fıkralarında düzenlenmiştir.

⁶ DBB'nin hizmet alanı kuzeyde Uşak sınırını oluşturan Çivril ilçesindeki yerleşim yerleri ile (Denizli il merkezine en uzak yerleşim yeri 130 km) güneyde Muğla sınırını oluşturan Acıpayam ilçesindeki yerleşim yerlerinin (Denizli il merkezine uzaklık Alçı mahallesi 110 km) tamamını kapsamaktadır.

⁷ Daha önce büyükşehir belediyeleri görevlerinden uygun gördüklerini belediye meclis kararıyla ilçe belediyelerine devrediyor veya uygun gördüğü bu görevleri ilçe belediyeleri ile birlikte yapıyordu. Ancak 6360 sayılı Kanunla birlikte ise söz konusu hizmet ve yetkiler sınırlandırılmıştır.

Hizmet türü özelinde, yer seçimi bazında ve kısmi yetki paylaşımı sonucunda ortaya çıkan fen işleri ile park ve bahçe hizmetlerinde DBB; eski belde belediyelerinde yetki ve sorumluluk alanı oluşturmuştur. Bu kararda 5216 sayılı Kanununun -27. maddesine- atıf yapılarak DBB'nin yetki ve görev kapsamına alınan "meydan, bulvar, cadde, sokak ve ana arterler" belirtilmektedir. Ayrıca "Devlet ve il yolu kenarındaki servis yollarının" da büyükşehir belediyesine katıldığı belirtilmektedir. "Sokak, cadde, karayolu, meydan, bulvar" türünde belirlenen alanların hizmet faaliyetleri DBB'nin hizmet alanına alınmış; bu belirlenen alanlara yönelik "yetki paylaşımının" ilk bölümü "fen işleri ile park ve bahçe hizmetlerinde" de yine bu alanlara yönelik ortaya çıkmıştır.

Büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasındaki hizmet ilişkilerinde fen işleri ile park ve bahçe hizmetleri özelinde daha farklı bir hizmet ve yetki paylaşımı ortaya çıkmaktadır. 5216 sayılı Kanunun 27. maddesi bağlamında büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin birlikte yapacağı hizmetler; hizmet türü özelinde, yer seçimi bazında ve kısmi yetki paylaşımı sonucunda ortaya çıkan fen işleri ile park ve bahçeler hizmetlerinden oluşmaktadır. Nitekim büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyelerinin yetki ve görev alanlarındaki meydana gelen hizmet değişimleri; en çok kamu tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen eski belde belediyelerindeki yerel kamusal nitelikli hizmetleri etkilemiştir.

6360 sayılı Kanunla merkezi bütçeden daha fazla gelir elde edilmesine bağlı olarak belediye hizmetlerinde daha fazla yatırım imkânı ortaya çıkmıştır. "Ölçek ekonomisi" yaklaşımı DBB özelinde de geçerlidir. DBB'nin merkezi bütçeden alacak olduğu daha yüksek gelir paydalarıyla oluşturulacak hizmet türleri ve bu hizmet türlerinin kapsamı DBB'nin sorumlu olduğu il mülki sınırındaki yerleşim birimleri nezdinde büyük beklentilerin oluşmasına neden olmuştur.

Denizli ilinin büyükşehir belediyesine dönüştürülmesi sonucunda; "kırsalın belediyesi" olarak tanımlanan il özel idaresi de kaldırılmıştır. Bu noktada il özel idarelerinin yetkilerini zaman içinde bakanlıkların ilgili kurumlarına ve bağlı kuruluşlarına kaptırması hizmet ekiniğinde ve verimliliğinde azalmaların yaşanması tartışmalarında; 6360 sayılı Kanunun verdiği yetkiyle artık il özel idaresinin hizmet sunumunda sorumlu olduğu alan, güçlendirilmiş tek bir otorite olan DBB tarafından yönetilecektir. İl özel idaresinin sorumlu olduğu geniş kırsal alanlar, görece daha planlı, daha düzenli, daha dinamik ve daha güçlü organize edilmiş olan DBB'nin hizmet faaliyet alanına katılmıştır. Dolayısıyla; kaynak israfı, gelir yetersizliği, yönetsel kapasite sorunları ve personel eksikliği gibi sorunlar yaşayan küçük ölçekli köylerde, belde belediyelerinde hatta ilçelerde uzun yıllardır giderilemeyen hizmetlerin karşılanma imkânının olduğu öngörülmektedir⁸.

Denizli ilinin büyükşehir olmadan önceki Denizli kentsel alanında büyüyen yerel yönetimlerin varlığına son verilmesindeki amaç; hizmet faaliyetlerinde daha etkin ve daha verimli sonuçlar alma doğrultusunda yapılan düzenlemelerdir. "Bütünşehir" belediyesi olarak adlandırılan ve Denizli özelinde gerçekleştirilen uygulama sonuçlarının son derece başarılı bir idari yönetsel yapı ortaya çıkardığı genel kabul görmektedir. Nitekim o dönemde ki Denizli Belediyesinin etkin, verimli, niteliği yüksek, kaliteli hizmetleri; memnuniyet düzeyi yüksek belediye hizmetlerini ortaya çıkardığı bilinmektedir. Ancak bu yerel yönetim birimlerinin kentsel alanda yer alması, diğer bir ifadeyle Denizli Belediyesinin merkezine yakın olması; uygulamada ve hizmetlerin gerçekleştirilmesinde kolaylık sağlamıştır. 6360 sayılı Kanunda ise DBB'ye katılan yerel yönetim birimlerinin farklı özellikler taşıması ve Büyükşehir merkezine uzak olması; hizmet faaliyetlerinde etkin ve verimli sonuçlar alınıp alınmayacağı konusunda tartışmaların yaşanmasına neden olmuştur.

Yetki alanı genişleyen hizmetlerin sunulacağı alandaki mahallelerin bir kısmı şehir merkezine çok yakın olup ulaşım kolaylığına sahipken; bir diğer kısmı da şehir merkezine uzak olup ulaşımın güç olduğu alanlarda yer almaktadır. Merkeze uzaklığın büyükşehir belediyesinden alınan hizmetler üzerinde ne gibi sonuçlar ortaya çıkaracağı tartışma konusu olmuştur. DBB'nin sunduğu hizmetlerden memnuniyet düzeyine etki edecek en önemli unsurlar; özellikle uzaklık ve ulaşım üzerinde yoğunlaşmaktadır.

8 "Babadağ, Beyağaç, Çameli" ilçeleri ile bu ilçede ki mahalleler bu duruma örnek oluşturabilir. Her ne kadar Babadağ ilçesi merkeze yakın olsa da "yaşadığı doğal afet olayı" ile bir takım sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Beyağaç ve Çameli ilçeleri ise gerek merkeze uzak olmaları gerekse de küçük ölçekli yerel yönetim yapısı ile karşılaştıkları yerel kamusal hizmetlerde sorunlar yaşamışlardır. Ayrıca bu ilçelerin sahip oldukları zor coğrafi şartlar "altyapı, üst yapı, kanalizasyon, imar, ulaşım ve fen işleri" gibi geniş kapsamlı kaynak gerektiren ve bütünlük içerisinde yürütülmesi gereken yerel kamusal hizmetleri gerekli kılmaktadır.

Çalışmanın amacı DBB'nin sınırları içerisinde yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan halkın DBB'den aldığı hizmetlerin memnuniyet düzeylerini araştırmak ve eski belde belediyelerinin DBB'ye olan uzaklıklarının; DBB'den alınan hizmetlerin memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisini incelemektedir.

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Ayrıca sahada gözlem tekniklerinden de yararlanılmıştır. 2017 Nisan ayından önce Kızılcaölük, Nikfer, Irlıanlı, Pınarkent, Gölcük ve Pamukkale eski belde belediyelerinde 100'ün üzerinde pilot anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Pilot anket formu ile soru ve ifadeler test edilerek; anket formu üzerinde gerekli görülen düzenlemeler yapılmıştır. Anket uygulamalarına 2017 yılı Nisan ayında başlanmış olup, 2017 yılı Temmuz ayına kadar sürmüştür.

DBB'nin eski belde belediyelerinde sunduğu belediye hizmetlerinden memnuniyet düzeylerinin araştırılmasında yer alan hizmetlerin dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Denizli İlindeki Eski Belde Belediyelerinin Temel Hizmetlerini Gerçekleştirecek Belediyelerin Hizmet Dağılımları⁹

TEMEL HİZMETLER	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	İLÇE BELEDİYESİ*	ORTAK HİZMETLER**
Cadde-Sokak temizliği hizmetleri		×	
Katı atık toplama ve depolama	×		
Çöp toplama		×	
İtfaiye	×		
Kanalizasyon; atık su	×		
İçme suyu	×		
İmar			×
Park ve bahçe hizmetleri; çevre ve meydan düzenlemesi-ağaçlandırma			×
Fen İşleri; yol/kaldırım yapım ve bakım (yol açma, asfaltlama, meydan vb.) hizmetleri			×
Toplu Taşıma Hizmetleri; Ulaşım ve Trafik	×		
Defin ve mezarlık hizmetleri	×		
Sosyal ve kültürel hizmetler	×		
Adres ve numaralandırmaya ilişkin hizmetler		×	
Zabita hizmetleri		×	
Yatırım plan programları; ekonomik yatırımlar			×
Evlendirme hizmetleri		×	
Amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım	×		

9 Çalışmanın yapılacağı eski belde belediyeleri küçük nüfuslu yerleşim birimleridir. Bu sebeple araştırmanın anket sorularında; kent içi ulaşım hizmetleri, otopark hizmetleri ve gürültüyü yasaklayıcı hizmetler gibi küçük yerleşmelerde daha az gereksinim duyulan bazı hizmetlere yer verilmemiştir.

* Çalışma örneklemini dâhilinde gerçekleştirilen bu hizmetler ilçe belediyesi tarafından görüldüğü için anket sorularına katılmamıştır.

*** 6360 sayılı Kanun, "büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında bulunan bazı hizmetlerin büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile ilçe belediyelerine devredilebileceği veya bu hizmetlerin birlikte de yapılabileceğini belirtmektedir" (TBB, 2014: 14).

Denizli ili özelinde DBB meclis kararıyla "terminal ve otopark" ile "mezarlık" hizmetlerini ilçe belediyelerine devretmemiştir. DBB'nin ilçe belediyelerine devrettiği hizmetler ise "mezba", "temizlik" ve "adres ve numaralandırma" hizmetleridir. Dolayısıyla DBB'nin ilçe belediyeleriyle birlikte yapma kararı adlı hizmet türü bulunmamaktadır. Ancak hizmet türü özelinde, yer seçimi bazında ve kısmi yetki paylaşımı sonucunda ortaya çıkan fen işleri ile park ve bahçe hizmetlerinde DBB; eski belde belediyelerinde yetki ve sorumluluk alanı oluşturmuştur. Dolayısıyla DBB meclis kararıyla eski belde belediyelerinde kamusal hizmet alanları belirlemiştir. Bu kamusal alanlar; eski belde belediyelerindeki; ana arterlerden, meydanlardan, refüjlerden, park ve bahçelerden oluşmaktadır. Dolayısıyla eski belde belediyelerindeki fen işleri ile park ve bahçe hizmetleri ilçe belediyelerinin ve büyükşehir belediyesinin paydaşlığında gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan DBB meclisinin kararı ile ilçe belediyelerine devrettiği veya bu hizmetlerde birlikte görev dağılımı yaptıkları hizmet ilişkileri ve koordinasyonları "18.04.2014 Karar Tarihli 211 Karar Numaralı" ve "18.04.2014 Karar Tarihli 210 Karar Numaralı" meclis kararıyla belirlenmiştir. Anket sorularında sadece DBB'nin ilçe belediyesine devrettiği "temizlik" hizmeti yer almış, diğer sorular ise DBB'nin eski belde belediyelerinden sorumlu olduğu hizmetleri ve yetki alanlarını kapsamaktadır.

Çalışma için seçilen 24 eski belde belediyesinin belirlenmesinde; Denizli ilinde mahalleye dönüştürülen 68 eski belde belediyesinin Denizli il merkezine olan uzaklıkları; öncelikli kıstas olmuştur.

Tablo3: Çalışmada Yer Verilen Eski Belde Belediyelerinin İl Merkezine Uzaklığına Göre Gruplandırılması

ESKİ BELDE BELEDİYELERİ		Denizli İlindeki Toplam Eski Belde Belediyelerinin Sayısı	Çalışmada Yer Alan Toplam Eski Belde Belediyelerinin Sayısı
1.GRUP	0-25 Km Arasında Yer Alan Eski Belde Belediyeleri Aşağışamlı, Başkarcı, Irlıganlı, Pınarkent, Pamukkale, Karahayıt	6	6
2.GRUP	26-50 Km Arasında Yer Alan Eski Belde Belediyeleri Yenicekent, Denizler, Kızılyer, Uzunpınar	17	4
3.GRUP	51-74 Km Arasında Yer Alan Eski Belde Belediyeleri İnceler, İsabey, Kızılcabölük, Eziler	23	4
4.GRUP	75-100 Km Arasında Yer Alan Eski Belde Belediyeleri Gölcük, Kutlubey, Kızılcasöğüt, Gölbaşı, Nikfer	17	5
5.GRUP	100 Km Üzerinde Yer Alan Eski Belde Belediyeleri Emirhisar, Gümüşsu, Gürpınar, Irgılı, Işıklı	5	5
TOPLAM		68	24

Denizli ili genelindeki 68 eski belde belediyesinin içerisinde Denizli il merkezine en uzak olan eski belde belediyesi Çivril ilçesindeki Gümüşsu'dur. Gümüşsu'nun Denizli il merkezine uzaklığı 125 km'dir. Ayrıca Çivril ilçesindeki eski belde belediyelerinin tamamına yakınının Denizli il merkezine uzaklığı 100 km'nin üzerindedir. Diğer taraftan Denizli il merkezine en yakın mesafede yer alan eski belde belediyelerinin merkez ilçelerde daha fazla yer alması ve bu eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine olan uzaklıklarının da 25 km'nin altında olması çalışma için en uzak ve en yakın değerleri ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla bu değerler dikkate alınmış ve eski belde belediyeleri 5 ayrı grupta sınıflandırılmıştır.

1. grupta; merkez ilçede yer alan tüm eski belde belediyeleri çalışmaya dâhil edilmiştir.5. grupta da aynı şekilde yer alan tüm eski belde belediyeleri çalışmaya dâhil edilmiştir. 1. grup; Denizli il merkezine en yakın eski belde belediyeleri içerisinde yer alırken; 5. grup ise Denizli il merkezine en uzak eski belde belediyeleri içerisinde yer almaktadır.

2. grubun ikisi ilçe belediye başkanlıkları farklı olmasından dolayı; diğer ikisi ise bu grupta yer alıp Denizli il merkezine en yakın olan eski belde belediyeleri arasından seçilmiştir.

3. grup Denizli il merkezine olan uzaklığın yanı sıra ilçe belediye başkanlıklarının farklılıkları dikkate alınarak belirlenmiştir.

4. grup ise Denizli il merkezine en uzak olacak şekilde belirlenmiştir.

2.1.Çalışmanın Örneklemine İlişkin Bilgiler

Çalışmanın evrenini Denizli Büyükşehir Belediyesinin sınırları içerisinde yer alan 68 eski belde belediyesinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Evrenden tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemiyle, 24 eski belde belediyesi örneklem olarak alınmıştır. Çalışmanın örnekleme aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu rakamlarına göre 2016 yılı itibarıyla Denizli ili genelindeki 24 eski belde belediyesinin toplam nüfusu 50.086'dır. Ancak çalışmada gerekli örnekleme sayısı; Denizli ili genelindeki eski belde belediyelerinde yaşayıp yerel seçimlerde seçmen olan nüfustan hesaplanmıştır. Ayrıca çalışmada anketin uygulanacağı her bir eski belde belediyesinin nüfusları ile örneklem kitlesinin içindeki yüzdelik oranları dikkate alınarak anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5: Çalışmadaki Eski Belde Belediyelerinin Nüfusları ile Örneklem Sayılarının Hesaplanması

	p	q	N (Nüfus)	Tablo	n	
0,05	0,5	0,5	38754	1,96	380	
0-25 KM (1. GRUP)			12.171	0,314058	119,342	119
26-50 (2. GRUP)			4483	0,115678	43,95779	44
51-74 (3. GRUP)			6546	0,168912	64,18641	64
75-100 (4. GRUP)			6798	0,175414	66,65738	67
100+ (5. GRUP)			8756	0,225938	85,85643	86
TOPLAM			38.754			380

380 vatandaşın katılımıyla ulaşılan veriler; yüzde, birikimli yüzde, güvenilirlik analizi tekniklerinden yararlanılarak SPSS Statistics 24 Win programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analizlerde frekans, standart sapma ve ortalama değerleri dikkate alınarak; Çapraz Tablo (Crosstabulation) ve bazı veriler içinde T-Testi ve Anova tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın örnekleme %95 güven düzeyi ve %(-)5 yanılma payı ile hesaplanmıştır. Diğer taraftan çalışmanın Cronbach's Alpha değeri 0,696'dır. Dolayısıyla ölçek test sonucunda %69,6 güvenilirlik seviyesi tespit edilmiştir. Güvenirlik test sonuçları $0,6 \leq a < 0,800$ ise ölçek oldukça güvenilir olduğundan çalışmada yapılan anket sonuçlarının oldukça güvenilir olduğu belirtilebilir.

Tablo 4: Örneklem Tablosu

İLÇELER	ESKİ BELDE BELEDİYELERİ		Çalışmada Yer Alan Eski Belde Belediyeleri	il Merkezi ne Uzaklık	NÜFUS (2016)	
					Toplam	+18 Yaş
Acıpayam	Akalan, Alaattin, Darveren, Dedebağı, Dodurgalar, Gölcük , Kelekçi, Kumaşarı, Yassihüyük, Yazır, Yeşildere, Yeşilyuva, Yumrutaş	1	Gölcük	94 km	843	687
Babadağ	Eski belde belediyesi bulunmamaktadır.	-	xxxxx			
Baklan	Boğaziçi, Dağal (Çalışmada yer almamıştır)	-	xxxxx			
Bekilli	Kutlubey	1	Kutlubey	97 km	682	604
Beyağaç	Eski belde belediyesi bulunmamaktadır.	-	xxxxx			
Bozkurt	İnceler	1	İnceler	67 km	2266	1861
Buldan	Yenicekent	1	Yenicekent	40 km	2328	1796
Çal	Akkent, Belevi, Denizler , Hañçalar, İsabey , Ortaköy, Selen, Süller	2	İsabey	55 km	1037	881
			Denizler	48 km	530	454
Çameli	Eski belde belediyesi bulunmamaktadır.	-	xxxxx			
Çardak	Beylerli, Gemiş (Çalışmada yer almamıştır.)	-	xxxxx			
			Kızılcaşöğüt Emirhisar Gümüşsu Gürpınar İrgilli İşıklı	96 km	3408	2720
				105 km	2123	1662
				125 km	1382	1124
				111 km	3776	2841
				107 km	2315	1735
				110 km	1890	1394
Güney	Eziler	1	Eziler	70 km	1028	801
Honaz	Kaklık, Karaçay, Kızılyer , Kocabaş	1	Kızılyer	29 km	1127	865
Kale	Karaköy, Gölbaşı	1	Gölbaşı	93 km	997	809
Merkezefendi	Aşağışamlı, Başkarcı	2	Aşağışamlı	19 km	1058	738
			Başkarcı	11 km	2781	2068
Pamukkale	Gölemezli, Gözler, İrliğanlı , Karahayıt , Pamukkale , Pınarkent , Uzunpınar	5	İrliğanlı Pınarkent Pamukkale Uzunpınar Karahayıt	14 km	2815	2121
				16 km	6759	4827
				18 km	2147	1645
				37 km	1716	1368
				25 km	1020	772
Sarayköy	Ahmetli, Duacılı, Sığma, Tosunlar (Çalışmada yer almamıştır.)	-	xxxxx			
Serinhisar	Yatağan (Çalışmada yer almamıştır.)	-	xxxxx			
Tavas	Baharlar, Çağırkan, Garipköy Karahisar, Kızılca, Kızılcaölük , Nikfer , Pınarlar, Solmaz, Ulukent	2	Kızılcaölük	53 km	3739	3003
			Nikfer	76 km	2319	1978
Toplam		24			50.086	38.754

3. ÇALIŞMADA ELDE EDİLEN BULGULAR

3.1. Çalışmada Görüşülenlerin Demografik Özellikleri

Ankete katılan 380 kişinin %25,9'u 45-54 yaş arasında, %21,8'i 55-64 yaş arasında ve %20,5'i de 35-44 yaş arasında yer almaktadır. Örneklem kitlesinde görüşülen kişilerin yaş dağılımında "orta yaş" grubu çoğunluktadır. Tablo: 10'dan da anlaşılacağı üzere %55'inden fazlası 44 yaşın üstünde yer almaktadır.

Tablo 6: Örneklem Kitlesinin Yaş Dağılımı

Yaş	F	%
18-24	13	3,4
25-34	68	17,9
35-44	78	20,5
45-54	98	25,9
55-64	83	21,8
65 ve üstü yaş	40	10,5
Toplam	380	100

Genç nüfusu temsil eden yaş aralığı ise oldukça sınırlıdır. Nitekim bu durum eski belde belediyelerinde ankete katılan kişilerin genç bir nüfus yapısından yoksun olması ile bu belde belediyelerinde genç nüfus oranının düşük olmasıyla örtüşmektedir.

Tablo 7: Örneklem Kitlesinin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	76	20
Erkek	304	80
TOPLAM	380	100

Ankete katılan 380 kişinin %80'sini erkekler, %20'sini kadınlar oluşturmaktadır. Bu oransal dağılımın ortaya çıkmasının birkaç sebebi bulunmaktadır. Öncelikli sebep eski belde belediyelerinde yerel siyasetin başat gücünü erkeklerin oluşturmasından ve yerel siyasetin erkek egemenliğinde şekillenmesinden kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan eski belde belediyelerinde erkekler sosyal yaşamda veya gündelik hayatta kadınlara oranla daha aktiftir. Kiraathane, park ve bahçe gibi kamusal alanlar erkeklerin dış dünyaya açılmasına imkân vermektedir. Kadınların toplumsal hayatta veya bu tip kamusal alanlarda görünlülükleri daha kısıtlıdır. Bu durumda da eski belde belediyelerinde kadın seçmenlere ulaşabilmek erkek seçmenlere göre daha güç olmuştur.

Tablo 8: Örneklem Kitlesinin Meslek Dağılımı

Meslek	f	%
Memur	21	5,5
İşçi	25	6,6
Çiftçi	79	20,8
İşsiz	7	1,8
Esnaf	55	14,5
Ev Hanımı	44	11,6
Emekli	95	25,0
Serbest Meslek	33	8,7
Öğrenci	19	5,0
Diğer	2	0,5
Toplam	380	100

Eski belde belediyelerinde yaşayan nüfusun temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Her ne kadar ankete katılan kadınlar evhanımı kategorisinde olsa da aslında tarım işiyle uğraştıkları ve evin bütçesine katkı sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Ayrıca emeklilerin, esnafın ve bazı diğer meslek gruplarında tarım işiyle meşgul oldukları ve kendilerine ek gelir oluşturma amacıyla olduğu da gözlemlenmiştir. Ankete katılan 380 kişinin %25'i emeklilerden oluşmaktadır. Emeklileri %20,8 temsil oranı ile çiftçiler, %14,5 oran ile esnaf ve %11,6 oran ile ev hanımları izlemektedir.

Tablo 9: Örneklem Kitlesinin Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	f	%
Okur-Yazar Değilim	3	0,8
Okuma-Yazma Biliyorum	1	0,3
İlkokul Mezunu	147	38,7
Ortaokul Mezunu	86	22,6
Lise Mezunu	94	24,7
Ön Lisans Mezunu	16	4,2
Lisans Mezunu	32	8,4
Lisansüstü Mezunu	1	0,3
Toplam	380	100

Çalışmada ankete katılan 380 kişinin %38,7'sini ilkököl mezunları oluşturmaktadır. Bu oranı %24,7'yle lise mezunları, %22,6'yla ortaokul mezunları izlemektedir. Eski belde belediyelerinde üniversite temsil oranı %14'le sınırlı kalmıştır. Bu oranın %4,2'si ön lisans mezunu %8,4'ü lisans mezunu ve %0,3'ü de lisansüstü mezundur. Eski belde belediyelerinde eğitime yönelik bir talepten söz edilebilir. Ancak eğitim hayatının devamı için yaşadığı yerden ayrılan nüfus tekrar yaşadığı yerleşim yerine geri dönmemektedir.

Tablo 10: Örneklem Kitlesinin Gelir Dağılımı

Gelir	f	%
0-1404	31	8,2
1405-2500	87	22,9
2501-3500	129	33,9
3501-4500	74	19,5
4501 ve üzeri	59	15,5
Toplam	380	100

Ankete katılanların %33,9'u aylık eve giren kazancının 2501-3500 TL arasında olduğunu, %22,9'u 1405-2500 TL arasında olduğunu, %19,5'i ise 3501-4500 TL arasında olduğunu belirtmişlerdir. En az aylık eve giren kazanç ile en fazla aylık eve giren kazanç oranları son iki sıra da yer almaktadır.

Eski belde belediyelerinin geçim kaynağını oluşturan tarım ve hayvancılığın genel özellikleri dikkate alındığında para kazanmanın zor olduğu, dar ekonomik koşulların hüküm sürdüğü; düşük gelir seviyesinden söz etmek mümkündür. Diğer taraftan aylık düzenli gelirlerinin olmadığını, yıllık yetiştirdikleri ürünlerin hasadından sonra gelir elde edebildiklerini beyan etmişlerdir.

Çalışmanın örneklem kitlesini temsil eden eski belde belediyeleri Denizli ilinin farklı coğrafi bölgelerinde yer almaktadır. Bu coğrafi bölgelerin sahip oldukları farklı özellikler eski belde belediyelerinin ekonomik durumuna ve gelir seviyesine etki etmektedir. Örneğin sulu tarımın yaygın olduğu eski belde belediyelerindeki gelir durumu ile kuru tarımsal ürünlerin yapıldığı eski belde belediyelerindeki gelir durumu arasında farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca Pamukkale ve Karahayıt'ta turizm, Kızılcabölük'te ise sanayi daha ön planda yer almaktadır.

Çalışmada ankete katılanların %85,4'ü doğduğundan beri eski belde belediyelerinde yaşamaktadır. Bu oranı izleyen oturma süresi de %12,4'le 10 yıl ve üstüdür. Uzun yıllardır mevcut mahallelerinde ikamet eden halkın belde belediyesinin hizmet özelliklerine ve hizmet kültürüne oldukça hâkim olduğu, eski belde belediyesinin hizmet faaliyetleri ile DBB'nin hizmet faaliyetlerini rasyonel biçimde karşılaştırabilecekleri söylenebilir.

3.2. Yerel Hizmetlere İlişkin Testler ve Hizmet Memnuniyetinin Ölçek Ortalamalarının Karşılaştırılması

Çalışmada belirlenen on bir temel hizmetin tek tek ve toplu olarak ortalamaları, çalışma sahasının genel eğilimini ortaya koyması bakımından önemlidir. Eski belde belediyeleri yönetimlerinin sunduğu yerel hizmetlerin genel ortalamasının 2,81 olması eğilimin “kısmen memnunum” ile “memnunum” üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Dolayısıyla bu ortalama sonucunda eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın daha evvel eski belde belediyelerinin sunduğu yerel hizmetlerden memnun oldukları belirtilebilir.

Tablo 11: Eski Belde Belediyelerinin Sunduğu Hizmetlere Yönelik Memnuniyet Ölçek Ortalamaları

Temel Hizmetler					
Eski Belde Belediyeleri	N.	Min.	Max.	Ortalama*	Std. Sapma
İtfaiye	380	1,00	5,00	2,5132	1,1099
Kanalizasyon	380	1,00	5,00	3,1711	1,43080
İçme Suyu	380	1,00	5,00	2,5132	1,23593
Çöp Toplama	380	1,00	5,00	2,2000	,89088
İmar	380	1,00	5,00	2,8000	1,15865
Park ve Bahçe	380	1,00	5,00	2,7447	1,17161
Fen İşleri	380	1,00	5,00	2,7974	1,11051
Ekonomik Yatırımları	380	1,00	5,00	3,6237	1,19275
Ulaşım	380	1,00	5,00	2,6132	1,11613
Defin ve Mezarlık	380	1,00	5,00	2,8184	1,03815
Sosyal ve Kültürel	380	1,00	5,00	3,1711	1,37436
Genel Ortalama				2,8150	

*1.Çok Memnunum 2. Memnunum 3. Kısmen Memnunum 4. Memnun Değilim 5. Hiç Memnun Değilim

Eski belde belediyelerinin sunduğu yerel hizmetlerde memnuniyet düzeyinin en yüksek olduğu hizmet 2,20 ölçek ile çöp toplama hizmetidir. Memnuniyet düzey ortalamasının en düşük olduğu hizmet 2,32 ölçek ile ekonomik yatırım hizmetleri olmuştur. Ayrıca eski belde belediye yönetimlerinin sunduğu temel hizmetlerden; itfaiye, içme suyu, çöp toplama ve ulaşım hizmetlerinin memnuniyet düzey ortalamalarının diğer hizmetlere nazaran daha yüksek oranda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12: Denizli Büyükşehir Belediyesinin Sunduğu Hizmetlere Yönelik Memnuniyet Ölçek Ortalamaları

Temel Hizmetler					
DBB	N.	Min.	Max.	Ortalama*	Std. Sapma
İtfaiye	380	1,00	5,00	2,7105	1,32975
Kanalizasyon	380	1,00	5,00	3,1184	1,38563
İçme Suyu	380	1,00	5,00	2,7395	1,32084
Çöp Toplama	380	1,00	5,00	2,3789	1,03173
İmar	380	1,00	5,00	3,6737	1,14576
Park ve Bahçe	380	1,00	5,00	2,9763	1,40934
Fen İşleri	380	1,00	5,00	3,0079	1,50020
Ekonomik Yatırımları	380	1,00	5,00	4,0974	1,07428
Ulaşım	380	1,00	5,00	2,9263	1,47802
Defin ve Mezarlık	380	1,00	5,00	1,4053	,60252
Sosyal ve Kültürel	380	1,00	5,00	4,2211	1,01106
Genel Ortalama				3,0132	

*1.Çok Memnunum 2. Memnunum 3. Kısmen Memnunum 4. Memnun Değilim 5. Hiç Memnun Değilim

Eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın DBB'nin sunduğu yerel kamusal hizmetlere karşı genel eğiliminin "kısmen memnunum"(3,01) seviyesinde olduğu söylenebilir. DBB'nin sunduğu hizmetlerden memnuniyet düzeyinin en yüksek olduğu hizmet 1,4 ölçek ile defin ve mezarlık hizmeti, hizmet memnuniyet düzeyinin en düşük olduğu hizmet 4,22 ölçek ile sosyal ve kültürel hizmetler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın daha evvel eski belde belediye yönetimlerinin sunduğu yerel hizmetlerin memnuniyet düzey ortalamaları ile DBB'nin sunduğu yerel kamusal hizmetlerin memnuniyet düzeyi ortalamalarından farklılıklar tespit edilmiştir. Söz konusu farklılıklar bazı hizmetlere olumlu bazı hizmetlere ise olumsuz olarak yansımıştır. Örneğin belde statüsünde defin ve mezarlık hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması 2,81 iken, mahalle statüsünde ise defin ve mezarlık hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması 1,40 olmuştur. Dolayısıyla yeni düzenleme sonrası defin mezarlık hizmetinin memnuniyet düzeyi DBB'nin lehine artmıştır.

Eski ve yeni sistemdeki hizmetlerin memnuniyet düzey ortalamaları karşılaştırıldığında ise kanalizasyon ve çöp toplama hizmetlerinin memnuniyet düzey ortalamalarında farklılıklar tespit edilmemiştir. Bu durumun nedeni kanalizasyon hizmeti özelinde DBB'nin kanalizasyon hizmetini gerçekleştirme faaliyetinin önceliğini ilçe merkezlerine ve köylere vermesidir. Bunun nedeni ise eski belde belediyelerinin, belde belediyesi tarafından daha evvelden gerçekleştirilen iyi veya kötü işleyen bir kanalizasyon sistemine sahip olduğu düşüncesidir.

6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği süre dikkate alındığında şimdiye kadar geçen sürede kanalizasyon hizmetinin tam anlamıyla gerçekleşmesi mümkün olamamıştır. Bu nedenlerle kanalizasyon hizmeti özelinde; yeni düzenlemenin çok önemli bir farklılık yaratmadığını, DBB ile eski belde belediyelerinden alınan kanalizasyon hizmetinin memnuniyet düzeylerinin aynı doğrultuda olduğunu söylenebilir. Nitekim yerel halk, "İçme suyu ile kanalizasyon hizmetinden çok memnunum. Ancak bunun sebebi DBB'nin hizmet çalışmaları değil. Daha evvelden belediye döneminde yapılan çalışmalar... Zaten söz konusu hizmetler teslim edildiği gibi duruyor..." düşüncesi içerisinde. Dolayısıyla söz konusu durum doğrudan veya dolaylı olarak DBB'nin sunduğu kanalizasyon ve içme suyu hizmetlerinin memnuniyet düzeyine etki etmektedir. Ayrıca DBB'nin kanalizasyon ve içme suyu hizmetlerinin eski belde belediyelerinde gerçekleştirmesini de kolaylaştırdığı söylenebilir. Daha evvelden oluşturulmuş kanalizasyon ve içme suyu altyapısı veya bu hazır hizmet zemini DBB'nin eski belde belediyelerinde sunduğu kanalizasyon ve içme suyu hizmetlerinin memnuniyet düzeyini artırmakta veya etkilemektedir.

Eski ve yeni yönetim sisteminde çöp toplama hizmetinin hizmet memnuniyet düzeyleri karşılaştırıldığında da çok önemli farklılıklar tespit edilememiştir. Çöp toplama hizmet memnuniyeti az da olsa eski belde belediye yönetimlerinin lehinedir. Bu durumunun asıl nedeni mahallelerin genel temizliğinin yapılmamasından kaynaklandığı belirtilebilir. Ayrıca mahallenin ortak kullanım alanları olan; tuvalet, park ve bahçeler ile ilçe belediyesinin sorumluluğundaki ara yolların temizliğinin yetersiz olduğu da söylenebilir. Nitekim yerel halk:

“Çöp toplamada sıkıntı yaşamıyoruz. Ancak mahallenin genel temizliği çok kötü durumda... Ortak kullanım alanlarımızın temizliği yapılmıyor”, “Çöp toplamakla temizlik işi bitmiyor... Mahallemizde yerel temizlik yapılmıyor...”, “Çöp toplamada çöp seçiyorlar... Eskiden böyle değildi...” şeklinde düşüncelerini iletmiştir.

Özellikle içme suyu, kanalizasyon hizmetleri eski belde belediyelerinden DBB'ye miras kalan hizmetlerdir. Ancak çöp toplama hizmetini DBB'ye eski belde belediyelerinden miras kalan hizmetlerin dışında değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü çöp toplama hizmetinde belediyelerin güncel ve gündelik hizmet performansı oldukça önemlidir. Dolayısıyla ilçe belediyelerinin bu hizmet sistemini çok iyi kurguladıkları söylenebilir. Genel olarak çöp toplama hizmetinin bu olumlu tablosu, DBB'nin çöp toplama hizmetini ilçe belediyelerine devretmesinin doğru bir karar olduğu anlamına gelmektedir. Nitekim eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk çöp toplama hizmetinin ilçe belediyeleri tarafından gerçekleştirilmesini desteklemektedir. Ayrıca ilçe belediyelerinin en iyi olduğu hizmet alanının çöp toplama olduğunu ve bu hizmeti başarıyla gerçekleştirdiğini de belirtmişlerdir: *“İlçe belediyeleri çöp toplamadan başka hiçbir iş yapmıyor”* cümlesi anket sorularının cevaplanması aşamasında eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk tarafından sıklıkla dile getirilmiştir.

Belde statüsünde imar hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması 2,80 iken, mahalle statüsünde imar hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması 3,67 olmuştur. Dolayısıyla eski belde belediyeleri yönetimindeki imar hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması ile yeni statüdeki imar hizmetinin memnuniyet düzey ortalaması karşılaştırıldığında, imar hizmetinin memnuniyet düzey ortalamasında DBB'nin aleyhine azalma meydana gelmiştir. Bu durumunun nedenlerinden birisi eski belde belediyelerinin bazılarında; imar planlamasının yapılmamış olmasıdır. Ayrıca imar planı bulunan bazı eski belde belediyelerinde de belde statüsündeyken birçok imar sorununun çözülmediği ve bu sorunların hala devam ettiği belirtilmiştir.

Örneğin çalışmanın örnekleme içerisindeki 1. grubun imar hizmetindeki memnuniyet düzey ortalaması oldukça düşüktür. Bunun temel sebebi 1. grupta yer alan Pınarkent Mahallesinin –ki Pınarkent çalışmada en fazla örnekleme temsil eden mahalledir- bazı bölgelerinde imar planının olmamasıdır. Ayrıca eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk anket sorularını cevaplarırken aşağıdaki düşüncelerini iletmiştir:

“En fazla imar hizmetinde sıkıntılar yaşıyoruz”, “Ufak tefek eksiklikler bazen göz yumuluyordu” veya “ihtiyacımız olan küçük yapılara kolayca izin alabiliyorduk”, “halimizi, derdimizi anlıyorlardı” “vergiler çok yükseldi, kazma vurmadan evin yarı parası gidiyor”, “burası kent değil, köy; burada hayvancılık var, toprakla uğraşıyoruz bir ağıl yapamıyoruz” “çivi çaktırmıyorlar, eskiden böyle değildi” “kentteki imar kanununu buraya uygulamaya çalışıyorlar”, “imar izni zorlaştı; şehir merkezinde uygulanan kanunlar burada uygulanmamalı...”

İmar hizmetinin memnuniyet düzeyinin düşük olmasının bir diğer sebebi de imar hizmeti özelinde ruhsat, vergi ve izin ücretlerinde fiyat artışlarının yaşanmasıdır. Yerel halk anket sorularına cevap verirken; imar hizmeti özelinde çok fazla ve gereksiz ruhsat, vergi ve izin ücret artışlarının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yerel halk bu ücretlendirmeleri sürekli eski belde belediyeleri yönetimindeki fiyat ücretlendirmeleri ve fiyat artışlarıyla karşılaştırmaktadır. Nitekim genel olarak yerel halk *“eskiden vergiler çok düşüktü ve bütçemize uygundu. Ancak şimdi çok çok pahalı...”, “Vergileri ödemekte zorlanıyoruz. Bütçemizi aşıyor...”* şeklinde tepkilerini dile getirmiştir.

10 6360 sayılı Kanun; büyükşehir belediyelerine doğrudan devredilen ilçe belediyelerinin hizmetleri ile büyükşehir belediyelerinin meclis kararıyla ilçe belediyelerine devredebileceği veya birlikte yapabileceği hizmetleri de düzenlemiştir. Bu bağlamda temizlik, -çöp toplama- hizmeti büyükşehir belediyelerinin meclis kararıyla ilçe belediyelerine devredebileceği veya birlikte yapabileceği hizmetler kapsamındadır. DBB 6360 sayılı Kanunda yer alan ve ilçe belediyelerine devredebileceği ve birlikte yapabileceği görevlerden üç tanesini devretme kararı almıştır. Bu hizmetler; mezbaaha, temizlik -çöp toplama- ile adres ve numaralandırma hizmetleridir. Denizli ilinde çöp toplama hizmeti her ne kadar ilçe belediyeleri tarafından gerçekleştirilse de; gündelik yaşamda oldukça önemli olduğu ve aslen de DBB'nin görevi arasında yer almasından dolayı çöp toplama hizmetinin memnuniyet düzeyi çalışmada tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.3. Eski Belde Belediyelerinin Denizli İl Merkezine Uzaklığı İle Belediye Hizmetlerinden Memnuniyet Arasındaki İlişki

Çalışmada Denizli il merkezine daha yakın mesafede yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın DBB'nin sunduğu hizmetlerden daha çok memnun olduğu tespit edilmiştir. Nitekim Anova testi sonucu, *Uzaklık Sig. < 0.05* olduğu için, eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine uzaklığı ile DBB'nin sunduğu hizmetlerden memnun olma düzeyi değişkenleri arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine uzaklığı arttıkça yerel halkın DBB'nin sunduğu hizmetlerden memnun olma düzeyleri de azalmaktadır.

Tablo 13: Hipotez Testi

Sınıf Düzeyi	Kareler Toplamı	Df	Kareler Ort.	F	P
Gruplar Arası	20,244	4	5,061	13,885	,000
Gruplar İçi	136,690	375	,365		
Toplam	156,934	379			

Denizli il merkezine en yakın mesafede yer alan 1. grubun (2,7'lik ortalama ile) DBB'nin sunduğu hizmetlerden en çok memnun olduğu, 5. grubun ise (3,3'lük ortalama ile) DBB'nin sunduğu hizmetlerden en az memnun olduğu görülmektedir. Ayrıca eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine olan uzaklığı düzenli olarak arttıkça (1. gruptan 5. gruba doğru) DBB'nin sunduğu hizmetlerin genel ortalama değerleri de düzenli olarak azalmaktadır.

Tablo 14: Hipotez Testi Genel Ortalama Değerleri

UZAKLIK*	N	Ortalama*
1. GRUP	119	2,7143
2. GRUP	44	3,0227
3. GRUP	64	3,0313
4. GRUP	67	3,1045
5. GRUP	86	3,3372
TOPLAM	380	3,0132

* 0-25 km (1. Grup), 25-50 km (2. Grup), 51-74 km (3. Grup), 75-100 km (4.Grup), 100 km üzeri (5.Grup)

**1.Çok Memnunum 2. Memnunum 3. Kısmen Memnunum 4. Memnun Değilim 5. Hiç Memnun Değilim

Tablo 15: Hipotez Testinin Temel Hizmetlere Etkisinin Genel Ortalama Değerleri

	Uzaklık*	N	Ortalama**	Standart Sapma
İtfaiye	0-25 km	119	2,3697	1,40740
	26-50 km	44	2,9318	1,35368
	51-74 km	64	2,9844	1,45288
	75-100 km	67	2,6567	1,28573
	100 km üzeri	86	2,9070	1,03615
	Toplam	380	2,7105	1,32975
Kanalizasyon	0-25 km	119	2,5630	1,24627
	26-50 km	44	2,7045	1,48762
	51-74 km	64	2,9219	1,31300
	75-100 km	67	3,2388	1,24425
	100 km üzeri	86	4,1512	1,07941
	Toplam	380	3,1184	1,38563
İçme Suyu	0-25 km	119	1,1681	,41822
	26-50 km	44	1,2500	,48823
	51-74 km	64	1,4844	,68989
	75-100 km	67	1,5373	,65893
	100 km üzeri	86	1,6512	,62811
	Toplam	380	1,4053	,60252
İmar	0-25 km	119	3,8992	1,18890
	26-50 km	44	3,4091	1,33501
	51-74 km	64	3,2813	1,09063
	75-100 km	67	3,5970	1,10179
	100 km üzeri	86	3,8488	,95199
	Toplam	380	3,6737	1,14576
Park ve Bahçe	0-25 km	119	3,1513	1,45345
	26-50 km	44	3,0909	1,53741
	51-74 km	64	2,3594	1,52614
	75-100 km	67	2,9851	1,33135
	100 km üzeri	86	3,1279	1,12508
	Toplam	380	2,9763	1,40934
Ulaşım	0-25 km	119	1,8067	1,12202
	26-50 km	44	3,7500	1,08102
	51-74 km	64	2,9375	1,42400
	75-100 km	67	3,0000	1,29099
	100 km üzeri	86	3,9884	1,16310
	Toplam	380	2,9263	1,47802
Sosyal ve Kültürel	0-25 km	119	3,9160	1,02163
	26-50 km	44	3,8864	1,26152
	51-74 km	64	4,0000	1,14087
	75-100 km	67	4,4925	,84159
	100 km üzeri	86	4,7674	,45178
	Toplam	380	4,2211	1,01106

*0-25 km (1. Grup), 25-50 km (2. Grup), 51-74 km (3. Grup), 75-100 km (4.Grup),100 km üzeri (5.Grup)

**1.Çok Memnunum 2. Memnunum 3. Kismen Memnunum 4. Memnun Değilim 5. Hiç Memnun Değilim

İtfaiye hizmetinde (2,3'lük ortalama ile), kanalizasyon hizmetinde (2,5'lik ortalama ile), içme suyu hizmetinde (1,16 ortalama ile), çöp hizmetinde (1,9'luk ortalama ile), fen işleri hizmetinde (2,1'lik ortalama ile), ulaşım hizmetinde (1,8 ortalama ile) ve defin ve mezarlık hizmetinde (1,16'lık ortalama ile) 1. grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın; DBB'den aldığı hizmetlerin memnuniyet ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine olan uzaklığının DBB'nin sunduğu temel hizmetlere etkisinin genel ortalama değerlerinde de farklılıklar tespit edilmiştir. Dolayısıyla eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine olan uzaklığının DBB'nin sunduğu temel hizmetlere etkisinin genel ortalama değerlerini de ayrı ayrı her bir hizmet türünde açıklamak gerekmektedir. Denizli il merkezine en uzak olan 5. grupta yaşayan yerel halkın DBB'nin sunduğu itfaiye hizmetinden 2. ve 3. gruba nazaran hizmet memnuniyet oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni DBB'nin bu mahallelerde "İtfaiye hizmet şubeleri" açmasıdır.

İtfaiye hizmeti özelinde DBB bazı eski belde belediyelerinde "İtfaiye hizmet şubeleri" açmıştır. Bu itfaiye hizmet şubelerinin çalışmanın örnekleminde yer alan 24 eski belde belediyesinden 9'unda olduğu görülmektedir. Ayrıca bu şubelerin Denizli il merkezine 70'km mesafenin üzerindeki eski belde belediyeleri ile ilçe merkezine uzak olan eski belde belediyelerinde arttığı görülmektedir. Dolayısıyla 2. ve 3. grupta yer alan eski belde belediyelerinde itfaiye hizmet şubesinin bulunmaması, itfaiye hizmetinin memnuniyet düzeyini düşürmüştür. Diğer taraftan 5. grupta her ne kadar itfaiye hizmet şubeleri bulunsun da yerel halkın itfaiye hizmeti özelinde çok memnun olmadığı belirtilebilir.

DBB'nin sunduğu kanalizasyon hizmeti ve içme suyu hizmetlerinin memnuniyet düzeyi ile merkeze uzaklık arasında ters yönlü bir ilişkinin olduğu da ispatlanmıştır. Eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine uzaklığı arttıkça, yerel halkın DBB'den aldığı kanalizasyon hizmetinin ve içme suyunun memnuniyet düzey ortalamaları da düzenli olarak azalmaktadır. Dolayısıyla kanalizasyon ve içme suyu hizmetlerini gerçekleştiren DESKİ'nin ilçe merkezlerindeki örgütlenmeleri, özellikle uzak yerleşim yerlerine yönelik hizmet memnuniyet oranlarını etkileyebilecek bir örgütlenme yapısıdır. Ancak DESKİ'nin ilçe merkezlerinde örgütlenmesi yerel halkın kanalizasyon ve içme suyu hizmetleri memnuniyet düzeylerine etki etmemiştir. Çünkü yerel halk her ne kadar ilçe merkezlerinde de DESKİ'nin hizmet binaları ve faaliyetleri bulunsun da su kesintisi sorunlarına ve kanalizasyon arızalarına zamanında müdahale edilmediğine ve hizmet aksamalarının yaşandığına inanmaktadır.

Merkeze uzaklık ile imar hizmetlerinin memnuniyet düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ancak 1. grubun imar hizmetinden memnuniyet düzey ortalaması oldukça düşüktür. Bunun temel sebebi 1. grupta yer alan Pınarkent Mahallesi imar planının bazı bölgelerde yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca mahallede kısmi olarak yapılan imar planından kaynaklanan sorunlar hala çözülememiştir. Öte yandan bu etmen dikkate alınmadığında Denizli il merkezinden uzaklaştıkça imar hizmeti memnuniyet düzeyinin kademeli azaldığı da görülmektedir.

Merkeze uzaklık ile DBB'nin yetki ve sorumluluk alanında gerçekleştirdiği park ve bahçe hizmetlerinin memnuniyet düzeyi arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ancak DBB'nin merkez ilçelerdeki (Pamukkale ile Merkezefendi) eski belde belediyelerinden hiçbir parkı yetki ve sorumluluk alanına almaması park ve bahçe hizmetinin memnuniyet düzeyini 1. grupta düşürmüştür. Nitekim 1. grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın park ve bahçe hizmetinden en az memnun (3,1'lik ortalama ile) oldukları tespit edilmiştir. Bu veriler şimdiki kadarki Denizli il merkezine en yakın mesafedeki eski belde belediyelerinde -1. grup- en düşük hizmet memnuniyet kategorisi olarak belirlenmiştir.

Ayrıca DBB eski belde belediyelerinde yetki ve sorumluluk alanına aldığı parkların bazılarında yine sürekli o mahallede ikamet eden "park ve bahçe hizmetinden" sorumlu tek bir personel görevlendirmiştir. Bu park ve bahçe personelinin daha çok bulunduğu eski belde belediyeleri 3. grup ile 5. grupta daha çok yer almaktadır. Nitekim bu durum söz konusu gruplarda yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın park ve bahçe hizmetinden memnuniyet düzeyini artırmıştır. Bu nedenle DBB'nin sunduğu park ve bahçe hizmetinden en çok memnun olan (2,3'lük ortalama ile) 3. gruptaki eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halktır.

DBB'nin ulaşım hizmetlerinden "toplu taşıma araçlarına ruhsat verme" ile "ulaşım ve toplu taşıma hizmetleri" daha ön planda yer almaktadır. DBB eski belde belediyelerinden "Başkarı, Irlıganlı, Pınarkent ve Pamukkale"

olmak üzere sadece dört tanesine ulaşım hizmeti sağlamaktadır. Söz konusu eski belde belediyelerinin tamamı 1.grupta yer almaktadır. Dolayısıyla diğer eski belde belediyelerinde ulaşım hizmeti “özel kooperatifler” tarafından gerçekleştirilmektedir ve bu hizmetin denetiminde tek yetkili kurum DBB’dir.

1. grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın ulaşım hizmeti genel memnuniyet ortalaması 1,8’dir. Diğer yandan 5. grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın ulaşım hizmeti genel memnuniyet ortalaması ise 3,9’dur. Dolayısıyla bu durumun temel nedenleri: *i)* 1. grupta yer alan eski belde belediyelerine DBB tarafından otobüs seferlerinin başlatılması, *ii)* 5. grupta yer alan eski belde belediyelerinde daha önceki belde belediyesinin sunduğu otobüs seferlerinin iptal edilmesidir.

Denizli il merkezinden uzaklaştıkça DBB’nin sunduğu ulaşım hizmetinin memnuniyet düzeyinde düzenli bir artış veya azalış görülmemektedir. Bu durumun temel nedeni 2. grupta yer alan eski belde belediyeleridir. Nitekim DBB’nin sunduğu ulaşım hizmetinden en az memnun olan (3,7’lik ortalama ile) 2. grupta yer alan eski belde belediyeleridir. Bu durumun nedeni Denizli il merkezine daha yakında yer alan 2. gruptaki eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın DBB’den ısrarlı ve kararlı biçimde otobüs seferi talep etmeleriyle açıklanabilir. Ancak Denizli il merkezine daha uzakta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk ise “DBB’nin” mahallelerine otobüs seferi gerçekleştirme ihtimalini çok düşük bulmakta, talep etmemekte veya arzulamamaktadır.

Tablo 16’dan da anlaşılacağı üzere *B.1, B.2, B.3, B.4, B.5, B.6, B.7 < 0.05* olduğu için; *değişkenler arasında farklılık vardır*. Yani, hipotez söz konusu temel hizmetlerde de kabul edilmektedir.

Tablo 16: Temel Hizmetlerde Uzaklık Testi

Sınıf Düzeyi		Kareler Toplamı	df	Kareler Ort.	F	P.
İtfaiye	Gruplar Arası	24,287	4	6,072	3,525	,008
	Gruplar İçi	645,871	375	1,722		
	Toplam	670,158	379			
Kanalizasyon	Gruplar Arası	139,411	4	34,853	22,218	,000
	Gruplar İçi	588,260	375	1,569		
	Toplam	727,671	379			
İçme Suyu	Gruplar Arası	14,525	4	3,631	11,065	,000
	Gruplar İçi	123,065	375	,328		
	Toplam	137,589	379			
İmar	Gruplar Arası	22,019	4	5,505	4,341	,002
	Gruplar İçi	475,518	375	1,268		
	Toplam	497,537	379			
Park ve Bahçe	Gruplar Arası	30,561	4	7,640	3,967	,004
	Gruplar İçi	722,226	375	1,926		
	Toplam	752,787	379			
Ulaşım	Gruplar Arası	276,394	4	69,098	46,981	,000
	Gruplar İçi	551,543	375	1,471		
	Toplam	827,937	379			
Sosyal ve Kültürel	Gruplar Arası	49,745	4	12,436	13,810	,000
	Gruplar İçi	337,687	375	,900		
	Toplam	387,432	379			

Ayrıca eski belde belediyelerinin Denizli il merkezine olan uzaklığı ile DBB’nin sunduğu temel hizmetlerden memnuniyet düzeyleri arasındaki anlamlı farklılık düzeyleri Tablo 17’de gösterilmektedir.

Tablo 17: Grupların Temel Hizmetlerde Uzaklığa Göre Anlamlı Farklılık Düzeyleri

Temel Hizmetler	Gruplar*	Anlamlı Farklılık Düzeyi	Std. Hata	P.**
İtfaiye	1,3	,61463	,20343	,022
	1,5	,53723	,18574	,033
Kana.	1,4	,67578	,19130	,004
	1,5	1,58814	,17727	,000
	2,5	1,44662	,23215	,000
	3,5	1,22929	,20676	,000
	4,5	,91236	,20409	,000
İçme Suyu	1,2	,08193	,10108	,927
	1,3	,31631	,08880	,004
	1,4	,36925	,08750	,000
	1,5	,48310	,08108	,000
	2,3	,23438	,11219	,227
	2,5	,40116	,10618	,002
İmar	1,3	-,61791	,17455	,004
	3,5	,56759	,18590	,020
Park ve Bahçe	1,3	-,79189	,21512	,002
	3,5	,76853	,22910	,008
Ulaşım	1,2	1,94328	,21398	,000
	1,3	1,13078	,18799	,000
	1,4	1,19328	,18523	,000
	1,5	2,18165	,17164	,000
	2,4	-,75000	,23533	,013
	3,5	1,05087	,20021	,000
Sosyal ve Kültürel	4,5	,98837	,19762	,000
	1,4	,57657	,14494	,001
	1,5	,85148	,13431	,000
	2,4	,60617	,18414	,010
	2,5	,88108	,17589	,000
	3,4	,49254	,16586	,026
3,5	,76744	,15666	,000	

*1; 0-25 km (1. Grup), 2; 25-50 km (2. Grup), 3; 51-74 km (3. Grup), 4; 75-100 km (4.Grup), 5; 100 km üzeri (5.Grup) **Sig.<0,05

Denizli il merkezine daha yakında yer alan eski belde belediyeleri; Denizli il merkezine daha uzakta yer alan eski belde belediyelerine oranla DBB'nin sunduğu temel hizmetlerden daha çok memnundur. Özellikle 1. grup ile 5. grup arasında ve 1. grup ile 4. grup arasında daha fazla anlamlı farklılık düzeyleri tespit edilmiştir. Ancak imar

hizmeti ile park ve bahçe hizmetlerinde; 3. grup 1. gruba oranla, ulaşım hizmetinde ise 4. grup 2. gruba oranla DBB'nin hizmetlerinden daha çok memnundur.

3.4. Eski Belde Belediyelerinin Kapatılmasına Yönelik Veriler

Çalışmanın bu bölümünde yer verilen soru, çalışmanın tamamının daha iyi analiz edilmesini sağlayacaktır. Ankete katılanların %57,1'i "eski belde belediyesinin kapatılmasını destekliyor musunuz?" sorusuna "hiç katılmıyorum", %6,3'ünde "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Diğer yandan "eski belde belediyesinin kapatılmasını destekleyenler" ise %17,4 (çok katılıyorum), %3,4'le (katılıyorum) ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 18: Eski Belde Belediyenizin Kapatılmasını Destekliyor Musunuz?* Eski Belde Belediyelerinin İl Merkezine Olan Uzaklığı

f		Çok Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
		%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Uzaklık	1.Grup	30	25,2	4	3,4	25	21	8	6,7	52	43,7	119	100
	2.Grup	8	18,2	-	-	3	6,8	3	6,8	30	68,2	44	100
	3.Grup	5	7,8	-	-	6	9,4	2	3,1	51	79,7	64	100
	4.Grup	16	23,9	4	6	13	19,4	2	3	32	47,8	67	100
	5.Grup	7	8,1	5	5,8	13	15,1	9	10,5	52	60,5	86	100
	Toplam	66	17,4	13	3,4	60	15,8	24	6,3	217	57,1	380	100

Tablo 18'de yer aldığı üzere Denizli il merkezine göre eski belde belediyelerinin kapatılmasını en çok destekleyenler 1.grup ile 4.grupta11 yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halktır. Diğer yandan da eski belde belediyelerinin kapatılmasını desteklemeyenler ise en çok 5.grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halktır.

3.5.Denizli Büyükşehir Belediyesinin Eski Belde Belediyelerinde Şube Açmasına Yönelik Veriler

"DBB mahallenize şube açmalı mıdır?" sorusuna; ankete katılanların %62,4'ü "çok katılıyorum", %13,4'ü de "katılıyorum" cevabını vermiştir. Dolayısıyla eski belde belediyelerinde yaşayan ve ankete katılan 380 kişinin %75,8'i DBB'nin mahallelerine şube açmasını talep etmektedir. Öte yandan "hiç katılmıyorum" cevabını veren (%14,2 ile) 54 kişinin 35'i "belde belediyesinin kapatılmasını" desteklemeyen kişilerdir. Bu kişiler DBB'nin mahallelerinde şube açmasını istememekte; belde belediyesine tekrar tüzel kişiliğinin geri verilmesini öncelikli talepleri olarak belirtmektedirler:

"Yerel hizmetlerde çok büyük sıkıntılar yaşamıyoruz; ancak tek ihtiyacımız ve öncelikli talebimiz belde belediyesi statüsünün geri verilmesidir..."

1. grup ile 5. grupta yaşayan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk arasında "DBB mahallenize şube açmalı mıdır?" sorusuna verilen cevaplarda farklılıklar tespit edilmiştir. 1. grup %60,5'le "çok katılıyorum", %7,6'yla "katılıyorum" cevabını verirken, bu oranlar 5. grupta "çok katılıyorum" cevabında %65,1'e, "katılıyorum" cevabında ise %26,7'ye çıkmıştır. Dolayısıyla da Denizli il merkezine en uzakta yer alan 5. gruptaki yerel halk; %90'nın üzerinde DBB'nin mahallelerine şube açmasını talep etmektedir. Ayrıca DBB tarafından eski belde belediyelerine gezici 11 4. grupta yer alan eski belde belediyelerinden biri olan Çivril ilçesindeki Kızılcasöğüt ilçesinin ilçe merkezine olan uzaklığı 500 metredir. Ayrıca Kızılcasöğüt'te belde belediyesi 1994 yılında kurulmuştur. 4.grupta yer alan eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın 16 kişisi; "belde belediyesinin kapatılmasını destekliyor musunuz?" sorusuna "çok katılıyorum" cevabı vermiştir. Bu kişilerin 10'u Kızılcasöğüt mahallesinde yaşamaktadır. Dolayısıyla bu etmen dikkate alınmadığında Denizli il merkezinden uzaklaştıkça belde belediyesinin kapatılmasını desteklemeyenlerinin sayısı da oransal olarak arttığı görülmektedir.

tahsilat araçları gönderilmektedir. Yerel halk bu araçlardan oldukça memnundur. Yerel halkın mahallelerine şube açılmasına yönelik talebinin asıl nedeninin ise eski belde belediyeleri yönetimlerinde alıştıkları hizmet kültüründen kaynaklandığı söylenebilir. Yerel halk; *“belde belediyesi varken her şey elimizin altındaydı”, “belediye binasına gidip işimizi hallediyorduk”, “belediyeye gitmek önceden bizi işimizden alkoymazdı”* yorumlarında bulunmuşlardır.

SONUÇ

6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle; eski belde belediyelerinin sayısının azaltılması, bir diğer ifadeyle kamu tüzel kişiliklerinin kaldırılması, yerel halk arasında güncel tartışmalardaki varlığını sürdürmektedir. Ayrıca 6360 sayılı Kanunun *“yerindelik ilkesini”* dikkate almaması birtakım sorunlara neden olmaktadır. 6360 sayılı Kanun sonrası; eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halkın temel hizmetlerde çok büyük değişimler yaşamadığı söylenebilir. Ancak belde belediyelerinin kamu tüzel kişiliklerinin tekrar kazandırılmasının gerekliliğine inanmaktadırlar.

DBB eski belde belediyelerinde hizmetleri gerçekleştirirken görevleri arasındaki temel hizmetlerde başarılı bir örgütsel yapı inşa etmiştir; ancak küçük ve gündelik hizmetlerde –ki 6360 sayılı Kanunda düzenlenmeyen hizmetler- birçok unsurun eksik kaldığı belirlenmiştir. Yerel halk belde belediyesinde alıştığı hizmet kültürünü yeni düzenlemede aramaktadır. Yerel halk, bazı hizmetlerde bu hizmet kültürünü bulabilmişken; bazı hizmet türlerinde ise bulamamıştır.

6360 sayılı Kanunla meydana gelen idari düzenleme hizmet alışkanlıklarında değişimlerin yaşanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla bu durumu yadırgayan yerel halk DBB'nin sunduğu her bir hizmeti daha evvelki belde belediyesinin sunduğu hizmetlerle kıyaslamaktadır. Dolayısıyla da DBB'nin sunduğu hizmetlerin memnuniyet düzeyi ile daha evvelki belde belediyesinin sunduğu hizmetlerin memnuniyet düzeyleri doğrudan veya dolaylı ilişkilidir.

6360 sayılı Kanunun, eski belde belediyelerinin kamu tüzel kişiliğini kaldırarak mahalleye dönüştürmesiyle; eski belde belediyelerini tek tipleştirilmesi, hepsini aynı şartlar içerisindeymiş gibi kabul etmesi birtakım sorunların yaşanmasını mümkün hale getirmiştir. 6360 sayılı Kanunun uygulama sürecinde Denizli Metropolitan alanında belediye hizmetlerinden memnuniyet ile merkeze uzaklık arasında ters yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Denizli il merkezinden uzaklaştıkça DBB'nin sunduğu hizmetlerin memnuniyet düzeyinde azalmalar yaşanmaktadır.

6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırları il mülki sınırları haline gelmiş ve eski belde belediyelerinde bir takım sorunları ortaya çıkarmıştır. Ölçek büyüdükçe ayrıntılar azalabilmektedir. Yerel halk, 6360 sayılı Kanun sonrası büyük hizmetlerin daha ön planda tutulduğunu; mahallenin küçük ve gündelik belediye hizmetlerinin göz ardı edildiği düşünmektedir. Ayrıca küçük ve gündelik hizmetlerin kim tarafından sağlanacağı konusunda da belirsizliklerin bulunduğu inanmaktadırlar. Dolayısıyla yerel halk 6360 sayılı Kanunla düzenlenmeyen ve kanun boşluğunda yer alan bu hizmetlerde aksamaların yaşandığını sıklıkla belirtmiştir. Bu nedenle de küçük ve gündelik hizmet faaliyetlerinin kanunla belirtilmesi ve ilçe belediyeleri ile BŞB'leri arasında yine kanunla hizmet paylaşımlarının yapılması gerekmektedir.

Eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk daha evvel belde statüsünde kazandığı yerel hizmet kültüründen ve eski belde belediyelerinin kapatılmasında fikirlerinin alınmamasından dolayı gerek DBB'nin gerekse de ilçe belediyelerinin hizmet iş yükü fazlalığını mazeret olarak kabul etmemektedir. Bu sebeple de il merkezine uzak yerleşim yerleri için ayrı kanun maddelerinin düzenlenmesi 6360 sayılı Kanunun hedeflediği optimal hizmet sunumunu daha mümkün hale getirecektir. Eski belde belediyelerinde yaşayan yerel halk eski belde belediyelerinin yerel kamusal hizmetlerde kazandırdığı geçmiş tecrübeleri ile DBB'nin sunacağı hizmetlerin oluşturduğu gelecek beklentileri arasında yaşamlarına devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ş. ve Tek, M. (2014). "6360 Sayılı Yasa ve Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişim: Hatay Örneği", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt:23, s.73-102.
- Aksu, İ. F. (2012). "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun", *Siyaset, Hukuk ve Yönetim Araştırma Merkezi*, Bilgi Notu No. 1, s.1-11.
- Apan, A. (2016). "Bütünşehir Modeli ve Taşra Yönetime Etkileri", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 25, Sayı 1, s.1-24.
- Arıkboğa, E. (2013). "Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli", *Yerel Politikalar Dergisi*, Sayı:3, s.48-96.
- Çelikyay, H. (2014). "Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası", *Siyaset, Ekonomi ve Toplumsal Araştırma Merkezi*, Sayı 101, s.1-24.
- İzci, F. ve Turan, M. (2013). "Türkiye'de Büyükşehir Belediye Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa ile Büyükşehir Belediye Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 18, Sayı 1, s.117-152.
- Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (2013). "6360 Sayılı Kanun", *Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu Başkanları ve İl Mahalli İdareler Müdürleri Semineri*, s.1-77, Ankara.
- Özgür, H. ve Yavuzçehre, P. (2016). "Türkiye'nin Büyükşehir Belediye Sistemi", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7(1), s.903-926.
- Savaş Yavuzçehre, Pınar (2016). "The Effects Of The Law No. 6360 On Metropolitan Municipality System In Turkey", *European Scientific Journal*, European Scientific Institute, August 2016 Special Edition, p. 301-313.
- Türkiye Belediyeler Birliği (2014). "6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna İlişkin Rehber", s.1-28, Ankara.
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, R.G.:23.07.2004, Sayı:25531.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu, R.G.:13.07.2005, Sayı:25874.
- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, R.G.:22.02.2005, Sayı:25745.
- 6360 Sayılı Kanun, R.G: 12.11.2012, Sayı: 28489